

Coming- Out na je 60ste

Je hebt een traditioneel gezinsleven achter de rug en dan word je verliefd op een vrouw. Of je komt ermee naar buiten dat je in het verkeerde lichaam bent geboren. Mieke (66), Remke (63) en Bep (79) vertellen hun verhaal.

Tekst: Ymke van Zwoll. Fotografie: Petra Hoogerbrug.
Styling: Karin van der Knoop, Visagie: Astrid Timmer.

Mieke Kroonen (66)

‘Ik moest er 61 jaar voor worden *om mezelf te kunnen zijn*, maar ach, beter laat dan nooit’

“De Mieke van voor mijn coming-out is een totaal andere Mieke dan die van nu. Ik durfde mezelf niet te zijn, paste me altijd aan en ging voortdurend over mijn grenzen heen. Nu ik zonder masker leef, weet ik wie ik ben en waar ik heen wil. De veroordeling van mezelf is eraf en daardoor heb ik ook geen veroordeling meer naar anderen. Achteraf besef ik dat ‘het’ er al vroeg in zat. Als kind had ik in het zwembadhokje weleens geëxperimenteerd met een meisje. Ook was ik verliefd op een vriendin. En op de juf. Ik had geen idee, dacht dat dit normaal was. Dat mijn huwelijk na twintig jaar strandde, weet ik dan ook niet aan mijn identiteit. De ontdekking dat ik lesbisch ben, kwam pas later, toen een vriendin mij na een feestje een afscheidsozen op de mond gaf. Ik stond in vuur en vlam. Wat was dit? Waarom voelde dit zo goed? Totale paniek, verwarring en angst. Want ik wist, dit gevoel mocht er niet zijn. Volgens mijn geloof, bij de pinkstergemeente, is homoseksualiteit not done. Ik besloot me nog intensiever tot God te keren. Want hoe meer ik dat zou doen, hoe sneller die gevoelens zouden verdwijnen. Dus hing ik alles wat ik deed op aan Hem en bad de hele dag door. Bij wijze van

spreken vroeg ik Hem zelfs of ik naar de supermarkt kon voor een pak suiker. Er zou tijdens mijn afwezigheid tenslotte net iemand bij mij op de stoep kunnen staan die mij nodig had. Door alles aan God op te hangen, nam ik geen verantwoordelijkheid voor mijn eigen gedrag. Dus ook niet voor mijn identiteit en voor mijn gevoelens. Die zelfverloochening heb ik dertig jaar volgehouden. Tot ik vijf jaar geleden een burn-out kreeg en in therapie ging. De psycholoog bracht me steeds een beetje dichterbij mezelf. Ik ging inzien dat mijn gevoel voor vrouwen geen bevlieging was en dat het er mocht zijn. Ook als christen. Ik ging ook anders naar mijn geloof kijken. Ik ontdekte door onderzoek en logisch nadenken dat die hel, waar ik zo bang voor was, niet bestaat. En zondes hoeven niet bestraft te worden. Vergeving en genade, daar gaat het om. Die hemel is er voor iedereen, ook voor lesbiennes of voor niet-christenen. Deze zoektocht is een proces van jaren geweest. Eerst kwam ik bij mijn familie uit de kast, daarna waren de kinderen aan de beurt. Mijn zoon zei: ‘Ach mam, je bent en blijft mijn moeder, daar verandert niets aan.’

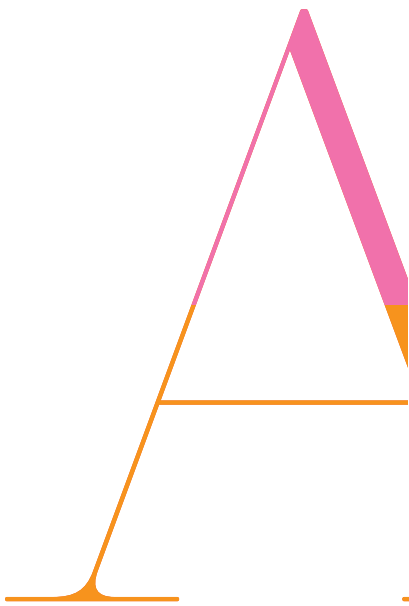
MIEKE KROONEN (66)
HEEFT TWEE KINDEREN
(36 EN 32) EN SINDS EEN
POOS EEN RELATIE MET
EEN VROUW. VIJF JAAR
GELEDEN KWAM ZE UIT
DE KAST. HAAR GELOOF
WEERHIELD HAAR
ERVAN HAAR
COMING-OUT EERDER TE
BELEVEN. ZE WERKT ALS
COACH VOOR LHBT'ERS.

Het aan mijn dochter vertellen, vond ik moeilijker. Ik was bang dat ze als meisje anders naar mij zou gaan kijken. Die angst bleek onnodig. Sterker nog: ze was niet eens verrast. Als kind al had ze het vermoeden dat ik biseksueel was omdat ik haar had verteld dat verliefd zijn op een vriendin of juf normaal is als kind. Ze is mij nu zelfs dankbaar. Omdat ik mijn maskers heb afgedaan, is zij gaan inzien hoe belangrijk het is dat je trouw bent aan jezelf. Dat je mag zijn wie je bent. Helaas reageerde niet iedereen zo positief. Er zijn mij ook nare dingen naar het hoofd geslingerd. Bijvoorbeeld dat ik door de duivel bezeten was. Of dat het allemaal flauwekul was, want hoe had ik het anders zo lang verborgen weten te houden? Zij realiseren zich niet dat er in die tijd weinig bekend was over homoseksualiteit. Ik moest er 61 jaar voor worden om mezelf te kunnen zijn en dat is triest, maar ach, beter laat dan nooit. En ik ben er trots op dat ik uiteindelijk de moed heb gehad om voor mezelf te kiezen. Want pas nu ik in verbinding ben met mezelf, kan ik me écht verbinden met een ander.” ►

Remke Verdegem (63)

‘De weg die ik heb afgelegd
gun ik niemand. En toch, ik ben
nog nooit zo gelukkig geweest’

**REMKE VERDEGEM (63)
HEEFT TWEE KINDEREN
(24 EN 29) EN IS
GEBOREN IN EEN
MANNELICHAAM.
IN 2015 KWAM ZE UIT
DE KAST.**

“Als je op latere leeftijd uit de kast komt, heb je meer te verliezen dan als je jong bent. Een partner, kinderen misschien of je baan. Daarbij komt dat zo’n lange tijd stiekem doen, mijn persoonlijkheid heeft beïnvloed. Het blijft lastig mezelf open te stellen. Ook heb ik als laatbloeiër ‘pubervriendinnen-dingen’ gemist. Samen bh’s kopen, kletsen over verliefdheid en menstrueren. Die tijd kan ik niet meer inhalen. Aan de andere kant, als je ouder bent, sta je steviger in je schoenen, durf je eerder voor jezelf te kiezen en denk je minder zwart-wit.

Als kind was ik verlegen. Op feestjes zat ik in een hoek. Ik wilde onzichtbaar zijn. Toen voelde ik al dat ik niet kon zijn wie ik was. Terwijl mijn broer met lego en blokken in de weer was, dook ik in de kledingkast van mijn moeder. Tot mijn vader, ik was zeven, mij verbood mijn moeders trouwjurk aan te trekken. Vanaf toen deed ik het stiekem. Ermee stoppen, was geen optie. Mijn verlangen was te groot. Waar dat verlangen vandaan kwam, wist ik niet. Er was geen internet en in de bibliotheek vragen naar een boek over een jongen die een meisje wilde zijn, durfde ik niet.

Op mijn dertiende las ik over bijeenkomsten voor mannen die zich vrouw voelen. Dat gaat over mij, dacht ik. Wat een opluchting.

Ik was niet de enige. En ik was niet gek. Tegelijkertijd besepte ik ook dat deze mannen dit stiekem deden. Dus besloot ik mijn geheim met niemand te delen. Achteraf denk ik, had ik dat maar wel gedaan. Had ik maar iemand in vertrouwen genomen. Dat is wat ik middelbare scholieren, ik geef voorlichting over transgender zijn, ook op het hart druk. Praat. Als ik mijn verhaal destijds had gedeeld, had ik waarschijnlijk nooit langs de spoorweg gestaan.

Op mijn 21ste ontmoette ik Linda, mijn grote liefde. Toen we gingen samenwonen, moest ik met de billen bloot. Linda had het recht te weten wie ik echt was. Met zweet in mijn handen - ik was doodsbang om haar kwijt te raken - vertelde ik de afgezwakte versie. Dat ik het soms leuk vind om een jurk te dragen. Ze reageerde luchtig en had er geen moeite mee als ik me af en toe als vrouw kleeedde. Als het maar met de gordijnen dicht was.

Toen we kinderen kregen, besloot ik mijn dubbelleven weer op te pakken. Onze kinderen mochten er niet de dupe van worden dat ik per se mezelf wilde zijn. Deze gespletenheid heb ik zowat mijn hele leven volgehouden. Nu denk ik: hoe? Maar ik deed het.

Op mijn werk was ik al wel eerder uit

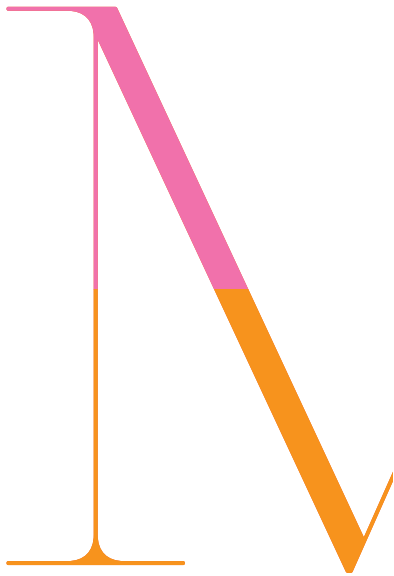

de kast gekomen. Dat kon omdat mijn leidinggevende en collega's er goed mee omgingen. Dus stond ik 's morgens vroeg op, zodat de kinderen niet zagen dat ik oogschaduw opdeed en hakken droeg onder mijn maatpak. Na een werkdag voltrok zich het omgekeerde riedeltje in een afgelegen straatje bij het station. Dat ik bekijks had in de trein - toch een vreemd gezicht, zo'n kaal hoofd met make-up - nam ik voor lief. Omdat de behoefte om mezelf te zijn steeds groter werd, ging ik steeds een stapje verder. Het maatpak verruilde ik voor androgyn kleding en uiteindelijk paradeerde ik in een jurk op kantoor. Voor Linda lag daar de grens. Zij valt op mannen en ik bleek geen man. We gingen uit elkaar.

De weg die ik heb afgelegd gun ik niemand. Ik heb de hoofdprijs betaald, moest afscheid nemen van mijn grote liefde, en het heeft een tijd geduurd voordat mijn kinderen het konden accepteren. En toch, ik ben nog nooit zo gelukkig geweest. Eindelijk kan ik leven zonder handrem. Ik ben vrij. Of, zoals David Bowie zegt: *'Aging is an extraordinary process where you become the person you always should have been.'* (Ouder worden is een buitengewoon proces waarin je degene wordt die je altijd had moeten zijn, red.) En daarmee slaat hij de spijker op zijn kop." ►

Bep Kuipers (79)

‘Mijn zoon vond het ergens fijn
dat zijn vader niet werd
vervangen door een andere man’

**BEP KUIPERS (79) IS
MOEDER VAN DRIE
ZONEN. OP HAAR
72STE KWAM ZE UIT
DE KAST. INMIDDELS
IS ZE VIJF JAAR
GETROUWD MET ANS.**

“Mijn man en ik hadden een liefdevol huwelijk. Jan was een goede vader en deed alles voor mij. Ik hield zielsveel van hem. En toch ontbrak er iets. Wat dat was, daar kon ik mijn vinger niet op leggen. Tot ik op mijn 35ste verliefd werd op een vrouw. Deze liefde voelde anders. Ik schrok me rot. Dit was verschrikkelijk. Ik wilde Jan en de kinderen geen verdriet doen. Dus koos ik voor mijn gezin en besloot niemand iets te vertellen. Ook al wist ik dat dit gevoel geen bevlieging was.

In de jaren die volgden leefde ik mijn leven. Dit wil niet zeggen dat ik ongelukkig was, hoor. Zeker niet. Jan en ik hadden het goed samen. Natuurlijk waren er momenten dat ik eenzaam en verdrietig was. Als ik andere vrouwen gearmd zag lopen bijvoorbeeld. Om dat nare gevoel niet te voelen, vluchtte ik in bezigheden. Van pottenbakken tot schilderen of glasobjecten maken. Ook in de moestuin vond ik rust.

En toen werd Jan ziek. Omdat we niet meer samen op vakantie konden, ging ik, op aanraden van Jan die mij mijn vakantie gunde, met een vriendin. Bij die vriendin, ik was niet verliefd op haar, heb ik mijn hart gelucht. Ze begreep dat Jan verlaten op dat moment geen optie was, maar toen

hij overleed, vond ze dat het tijd was om dat stukje van mijn leven op te pakken dat al die tijd geheim was gebleven. Mijn angst om de jongens te verliezen, wuifde ze weg. Volgens haar hielden zij genoeg van mij. Niet veel later was ik tijdens een wandeling met ‘gelijkgestemden’ voor het eerst open over mezelf. Het euforische gevoel wat dit mij gaf, is met geen pen te beschrijven. De woorden ‘hier ben ik’ kon ik wel van de daken schreeuwen. Weer een paar dagen later ging ik naar een bijeenkomst voor lesbische vrouwen. Met trillende knietjes stapte ik naar binnen. En daar zat Ans. Het was meteen raak. Urenlang hebben we gekletst en gedanst. Een week daarna stond ze bij mij op de stoep met een tandenborstel. Dat is nu acht jaar geleden. Natuurlijk moesten de kinderen slikken toen ik ze vertelde dat ik een relatie had met een vrouw. Al gaf één van de jongens aan dat hij blij was dat mijn liefde een vrouw en geen man was, want zo werd zijn vader niet vervangen door een andere man. Toch heeft het een tijdje geduurd voor ze het hadden verwerkt. Niet dat ze mij het geluk niet gunden, maar omdat ze vragen hadden over het huwelijk van Jan en mij.

Want was mijn liefde wel echt geweest? Inmiddels hebben ze het geaccepteerd en zien ze in dat het huwelijk van hun vader en mij goed was, ondanks dat stemmetje in mijn hoofd dat er altijd zat.

Na mijn coming-out naar de kinderen toe, volgde de rest. Niemand reageerde negatief. De ene zei dat ik er wel het type naar was. En ja, als er in mijn tijd damesvoetbal was geweest, had ik gevoetbald. Een ander vond het knap dat ik het zo lang had volgehouden met Jan. Maar daar was niets knaps aan. Ik kon en wilde niet anders.

Vijf jaar geleden zijn Ans en ik getrouwd. Zonder poeha. We zijn niet van uiterlijk vertoon, dus poetsten we onze schoenen en trokken iets leuks uit de kast, maar wat was het een feest. En een feest is het nog steeds. Ja. Ik moest er 72 voor worden om uit de kast te durven komen. Maar nee. Ik heb nergens spijt van. Als ik nu jong was geweest, was ik waarschijnlijk ook bij Jan gebleven, maar mijn hemel, wat ben ik dankbaar dat ik nu kan zijn zoals ik ben.” ■